

ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС

соціалістично-радикальний часопис українського працюючого народу.

Адреса Редакції і Адміністрації: "Громадський Голос", Львів, Ринок 10, II. п.

Редакція рукописів не звертає.
Непідписаних дописів не містить.

ПЕРЕДПЛАТА: чвертьрічно 250 зол. За границею 2 ам. долари в рік, або їх вартість в ин. валюті.

Чековеkonto П. К. О. ч. 151.520.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Виходить в кожну суботу.

Ціна примірника 20 сот.

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

ВІЧА І ЗБОРИ.

Позір Стрийщина!

В неділю дня 18 липня ц. р. відбудеться селянське віче

в Ходовичах

о год. 2 попол. Товариші селяне й робітники! Приходіть громадою на раду!

Позір Зборівщина!

В неділю дня 25 липня відбудеться велике селянське віче

в Кабарівцях

Товариші і Товаришки! Самі приходіть і других кличте!

Позір Львівщина!

Заходом Повітової Управи УСРП відбудеться велике селянське віче

в Скинлові

в неділю дня 18 липня о год. 3 попол. в салі місцевої чит. «Просвіти». Селяне й селянки! Приходіть на раду про свої політичні, господарські та організаційні справи!

Позір Рудеччина!

Повітова Управа УСРП скликає на неділю дня 18 липня селянське віче

в Коношках Сімянівських

на год. 2 попол. в забудованнях т. Федька Цісінського. Товаришів з поблизу сіл просить також прийти.

Польща на Україні.

Поляки рішучо мають щастя. Антанта збудувала їм буржуазну Польщу а большевики заміряють ще збудувати їм радянську робітничо-селянську Польщу. Але тому, що на цій території Радянського Союзу немає ані одного клептика польської землі, тому рішили московські повелітелі на Україні відступити ямпільський та могилівський і ще дальші повіти на північ під Польщу. Але й Поляків ще потрібно для тої нової республіки на Україні. Тих задумують боль-

шевики стягнути з цілої Росії і України. На Україні остало ще кількатор тисяч унуків польської шляхти, коли ще вона за своїх крулів заганялася по не своє добро у чужий край.

Таким способом будують большевики над Збручем польський вал, —

Хвальба на кредит.

В Варшаві заіменував президент Польщі нового міністра освіти. Звільнено дотеперішного Мікуловського-Поморського, котрий прийшов по Станіславі Грабським а покликано професора географії Антона Суйковського. Польські газети пишуть, що це страшний приятель національних меншостей. Газети пишуть, що він є прихильником засади „вольні з вольними, рувні з рувними“. Щось як ті польські повстанці з 1863 р., що на Україні видали „золоту грамоту“, аби лише український народ ішов за Польщу воювати.

Видали ми й чували про „приятелів“. І дуже їм не віримо. Це так пишуть, аби заграниця знала, що в Польщі настали інші часи і інші люде. Пан новий польський міністр освіти на певно не є по правді прихильником засади „вольні з вольними“.

Землетруси в Європі і в світі.

В останних 10 днях відчуте в цілім світі нові землетруси. Особливо грізний був землетрус і вибух вулкану Мераті на острові Суматра, де згинulo до 1000 людей. Знищення велике. Горіюча гора викидала такі маси попелу, що всі річки стали каламутні. Ще довго цей попіл буде кружити хмарою над сушею і морем

Також в Європі були землетруси. Найповажніші землетруси були на грецькім острові Крета, де зруйнували багато хат.

Дня 6. липня відчули землетрус недалеко Відня, коло Мірцушляг. Населення втікло зі своїх домів, бо багато з них зарисувалося в наслідок землетрусів.

Заповідають, що буде ще в тім році більше тих катастроф.

Redakcja Czas. „Hromadskij Holos“ Pr. 324/26.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Hromadskij Holos“ Nr. 27 z dnia 10.7.1926 pod tytułem: 1) „Wicza i zbory!“ między słowami: perekonań... a słowami: Borotjba, 2) na stronie 2 artykuł zamieszczony w 1 i 2 kolumnie wraz z tytułem w całości, 3) „Z wiczewoho ruchu“ a) między słowami: rezolucjach... a słowami: i bude, b) między słowami: szkoły... a słowami: z sudowych, 4) „Żywi trupy y mertwi duszy“ a) między słowami: ne mohło... a słowami: Tomu, b) między słowami: za zemlu... a słowami: w borotjbi, 5) „Do charakterystyki hromadsko politycznych widnosyn na Wołyni“ a) między słowami: ekonomicznym... a słowami: koły, b) między słowami: naszoho... a słowami: i socjalnoho, c) między słowami: mołodj je... a słowami: awangardom, d) między słowami: szczo ideał... a słowami: nacji... e) u zawdanj... a słowami: borotbu, f) między słowami: na grunti... a słowami: i socjalnoji, g) między słowami: woli... a słowami: Majuczy, 6) „Wony sudjatj“ a) między słowami: to zasudij... a słowami: Z sudyj, b) od słów: Na szlachu... do końca tego artykułu, 7) „Żyttja w seli“ między słowami: usiakoji... a słowami: i socjalnoji, 8) „Z czeskoji ruchawky od słów: wony... do końca tego artykułu, 9) „Mowa prawdy i brechni, między słowami: usiakoho... a słowami: y socjalnoho, 10) na stronie 8 w kolumnie 3-iej pt. „Zwyczajna istorija“ od słów: Jak je... do końca tego artykułu, zawierają ad 1) 3) 4) 5) 7) 9) i 10) znamiona zbrodni z § 65 a) uk. ad 2 i 6 znamiona zbrodni z § 65 a) i występku z § 30 uk. ad 8) znamiona występku z § 302 uk. uznat dokonana w dniu 7 lipca 1925 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następujące przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dzpp. Nr. 6/1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Lwów, 25. VI. 1926. Havel.

Куди дорога українській жінці?

В останнім часі росте між українським жіноцтвом на українських землях під Польщею зацікавлення до політичного життя й праці. Перед українською жінкою стає питання, до якої політичної організації їй приставати і де долучити свою силу. Щоби дати українській жінці взагалі, а селянці та робітниці зокрема ясну відповідь у тій справі — треба нам з гори придивитися до так званого у буржуазнім суспільстві та при капіталістичнім ладі „жіночого питання“.

В сучаснім капіталістичнім ладі поневолено мільйонів маси працюючих людей під господарським і політичним оглядом. Повстали дві кляси: кляса визискуючих і визискуваних пануючих і рабів. До кляси визискуючих прилипли ще й їх слуги — бюрократія та міщанство.

Боротьба з визиском і гнітом так само давня, як вони. Там, де зачався визиск і гніт, там зараз зродився бунт проти нього. Щоби втримати свою політичну й господарську силу, уживали посідаючі кляси не тільки звичайного насильства нагайки, меча, кріса, гармати — але також всіляких хитрощів: вони довго не допускали до поневоленних світла науки, або допускали лише стільки й такого, якого їм треба було, щоби тягнути більше зиску (чому вчив дідич Енгельгард кріпака Шевченка на маляра?); вони поширили між широкими масами релігійні забобони та цю думку, що всяка власть, отже також і їхня „от Бога дана єсть“; вони тримали жіноцтво в довгому віковому поневоленні, знаючи, що з цього поневолення жінкам з верхів шкоди не буде, але жінки в низах рівняє до робучої худоби. І багато інших підступів. Одним з таких підступів є також клич „окремого жіночого питання“ та клич про потребу окремої жіночої організації для визволення її з під „мужеського“ ярма.

Жіноча неволя виросла з рабсько-шляхоцького та капіталістичного ладу. Вона з ним тільки зв'язана. І клич: „боротьба жінки за її визволення“ в буржуазнім кличем — звичайним підступом, який має на меті ослабити ряди працюючих о цілу половину, яка має ціль відтягнути жіночі маси від боротьби за повне визволення цілої людини, а втягнути її до боротьби за окремі буцімто жіночі інтереси. Тим хочеться внести замішання, роз'єднання та недовіря в лаву працюючих.

І те треба знати українському жіноцтву, що тільки з упадком цього господарського ладу, який тепер однаково притискає селянина й селянку, робітника й робітницю упаде також потреба боротися окремо за визволення жінки, бо ціле працююче людство скине з себе всяку й господарську та культурну неволю.

І неможливе є визволення жінки селянки-робітниці без визволення селянина й робітника. Тільки спільна боротьба робітних людей визволить працюючу жінку й чоловіка.

Тільки по буржуазному думаюче жіноцтво видвигає потребу окремих від мушун жіночих організацій для досягнення окремих успіхів в політичній та соціальной боротьбі. Жінки, що належать до кляси визискувачів, мають аж за багато політичних і господарських прав.

Не мають їх тільки сірі маси жіноцтва, так само, як їх не мають сірі маси їх братів, мужів і батьків.

Ніякої користі не буде з цього для загалу жіноцтва, коли окремі жіночі організації добудуть для певної жмінки жінок наприклад право набування знання в університетах. Всю решту жіноцтва даліше будуть визискувати й понижати.

Ціль буржуазних партій, які видвигають окремі „жіночі питання“ є ясна: їх метою є втягнути жіноцтво до боротьби за рівні права з муштинами і закрити їм очі на те, що цілі мільйони працюючих мушун і жінок не мають рівних прав в загалі в сучаснім капіталістичнім громадянстві.

Тими кличами хочуть буржуазні партії затагнути жіноцтво у свої партії, приєднати до свого табору і тим затримати їх дійсне визволення, до якого змагають всі працюючі маси і їх політичні організації.

Вони мають тепер владу в руках і час від часу поступаються в деяких домаганнях жінок і тим ніби успіхом утверджують жіноцтво в переконанні про потребу їх окремих організацій для боротьби за визволення жінки.

Для них є ще одна вигода з цього. В наслідок цього, що дотеперішній лад зовсім свідомо відсував насильством жінку від впливу на громадське життя, маса жіноцтва є менше політично вироблена і більше підпадає під вплив культурної та політичної реакції. При всяких виборах стає з невідомости велика частина жіноцтва по стороні своїх ярих ворогів та ворогів визволення людини з під усякого ярма.

Українській жінці, яка терпить потрійне ярмо, є одна дорога. Вступати в ряди соціалістично-радикальної партії, тої партії, котра не потребує окремо підчеркати ніяких жіночих питань, бо в її програмі і в її боротьбі міститься власне програма визволення жінки, за яке тюрмою й здоров'ям заплатили перші жінки-діячі, члени української радикальної партії.

За свободу особи й думки!

На днях відбулося у Львові перше засідання Міжпартійного Секретаріату для ведення акції за амнецією для всіх політичних в'язнів. Згодилися увійти до нього: Українська Соціалістично-Радикальна Партія, Українське Соціалістичне Об'єднання „Селянський Союз“, Партія Народної Волі, Група б. членів УСДП (Вперідовці), Посольська Комуністична Фракція та Жидівська Соціалістично-Демократична Партія Поалей-Сіоністів.

Представник УСРП склав таку заяву:

Осуджуючи большевицький терор у відношенні до соціалістичних партій на Великій Україні, Укр. Соц.-Рад. Партія тим різкіше виступає в обороні політичних переконань тут, де вона має змогу і обов'язок це робити“.

Головний Секретаріат взиває всі партійні установи і поодиноких товаришів, щоби в акції

взяли живу участь чи то вічними, чи збиранням підписів і т. д.

3 життя на Вел. Україні. Що сталося з українізацією „Комуніста“?!

Не хочуть російські комуністи легко поступитися вимогам українізації на Україні. Що власне комуністична партія, яка в своїй більшості є неукраїнська, є найбільшою перешкодою українізації — свідчить останній факт, який стався з переменою російського щоденника „Комуніст“ на український. Є це урядовий орган комуністичної партії (більшовиків) України, — партії, яка в своїх лапах має всю владу над Україною. І ось виявилось, що та партія наскрізь русотяпська, що поступалася вона тільки з мусу, про око, але кожної хвили готова повернути і багнетом пробувати здавити все українське, не гірше, як це робили за часів царської Росії. Тількиж тепер вони бачуть, що в них тільки сили нема і тому лише саботують українізацію. Газета „Дни“ з 3. липня доносить, що на засіданні Харківського Губкому дня 28. червня представлено, як заховались комуністи до переходу їх органу на українську мову. Отже продаж значно впала, а передплатників впало на 34%. В самій газеті появились статті, які во імя Леніна закликають товаришів комуністів не залишати передплати, але агітувати ще й за новими. Але ніщо не помагає. Для російського націоналкомуніста, який розперся широко чоботищами на Україні і придавив ненависного йому хахлацького мужика, важніша Росія, що панує над Україною, як Ленін і його ради. На тому ж засіданні переперто внесення з побажанням, щоби „Комуніст“ виходив в двох мовах. Але не знати ще, що на те скажуть маси українського селянства й робітництва. Спокійно вони до цього гуляння російського шовінізму придивлятися не можуть!

За »Афанасія сидячого«.

Релігійна боротьба на Великій Україні не припинюється. Особливо різко боронить своїх захитаних позицій стара російська церква, яку на Україні зовуть „тихонівською“. Вона є проти самостійної

(автокефальної) церкви і проти так званої живої церкви. Наслідком цієї боротьби приходять дуже часто до злочинів. Ось подають про такий злочин у містечку Лубнах. Дня 15. квітня ц. р. вбито вистрілом через вікно ігумена Лубенського монастиря Смарагда Жадана. Пустили собачку-шукачку. Проїшла біля 2 верстви і привела до хати громадянина Дмитра Груби. Слідство виявило, що колишній ігумен монастиря „тихонівець“ Феоктист Тютюнник разом з попом Климовським підговорили одного зі своїх прихильників забити нового ігумена. Згодився забити ігумена син Дмитра Груби — Афанасій, який до 1918 р. виховувався в монастирі. А боротьба почалася між тихонівцями та поновленцями з осені 1925 р. коли монастир передано в користування монахів поновленців на чолі з єпископом Бундовським. Тоді одна частина тихонівських монахів покинула монастир, а друга осталася та зачала добиватися повороту монастиря в їх руки. Чому? Бо в монастирі заховані святі мощі „Афанасія сидячого“, які рікрічно приносили побожним попам чимало доходу. Наслідком агітації і одних і других попів приходило часто до завзятої боротьби між вірними. Ось так ізза попівської користи нарізд розв'язано та доведено до злочину.

Така сама історія як у нас. Коли вже й брати релігійні справи на загал, то чи не можна хвалити Бога без попів і взаємної бійки та лайки?!

Ось до чого доводить релігійна нетерпимість.

У чеського „брата“ в ярмі. ПРОТИКОНСТИТУЦІЙНІ РЕФОРМИ.

Не зважаючи на протести послів із Підкарпатської України проти розв'язання окрених самоуправних тіл, що ними в жупи, і злиття їх в одно самоуправне тіло з осідком в Мукачеві, чеське правительство всеж таки задуману реформу перепроводило в життя проти волі українського населення. На чолі нової жупи станув д-р Єх.

Так само насильно проходить приділювання окремих сіл, а то й цілих пограничних територій до Словачки. Делегація, що була в тій справі на прийнятті у Крамаржа, дістала від нього таку відповідь: „Я нічого не можу в тій справі зробити для Українців тому, що Словачки мені блище“. Таке поступовання чеського правительства доводить українське населення на Підкарпатті до крайности.

ГОЛОД І НУЖДА НА ПІДКАРПАТТЮ.

Газета „Свобода“ пише у вступній статті про голод, який панує тепер на Підкарпатті. Особливо терпить від голоду гірське населення, що в наслідок повстання нових границь польської і мадярської — стратило всякий сезонний заробок. На Підкарпатську Україну напливають на службу і на роботу чеські легіонери, що їх після обчислень з чеського джерела примістилось уже тут около 40.000!! В додаток заробітна платня денного робітника виносить в багатьох місцевостях не більше чим 5—10 чеських корон.

Тому населення опинилось в страшній нужді; хорі, опухнені з голоду тягнуться по дорогах селяне і випрошують

милостині. По селах живляться бідні чим попало, травою, грибами, корінцями і тд. Зазначено ряд смертних випадків від уживання отруйної поживи, особливо грибів. Чеський Червоний Хрест, що веде в горах гуманітарну акцію, дав підмоги тим, що голосували при виборах на чеську аграрну партію.

ЗНУЩАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ.

„Карпатська Правда“ наводить ряд випадків, що малюють безправне положення українського селянства на Підкарпатті. І так в селі Негрово при громадських роботах, сільський вїйт наказав бідним селянам впрягатися до возів. Коли бідаки не виповнили наказу і пропонували вїйтові заставити до цієї роботи багатих селян, що мають коні, то жандарми побили селян. В селах, що віддали свої голоси на комуністичну партію, чеські жандарми вдираються зі зброєю до хат і розганяють всякі зібрання, хочби то були лише сусідські сходини. За найменше порушення правил і наказів місцевої влади, а їх дуже багато, — селян на кілька місяців саджають у тюрму і кажуть платити грубі карі.

ВІДМОВЛЯЮТЬ ГОРОЖАНСТВА.

Адміністративні влади на Підкарпатській Україні відмовляються видавати місцевому населенню свідоцтва приналежности до громади і горожанства. Відмовляються головню робітникам, які змушені шукати заробітку поза родинним селом і тому не можуть виказатися тим, що від 1906 року сидять на одному місці і платять податок, як цього жадають адміністраційні влади при видачі свідоцтва приналежности або горожанства.

(Секція Союзу Загр. Кор.
Робітничої Преси.)

Під румунським ярмом.

ФИЛЯ СТРАЙКІВ.

В Буковині тепер філя страйків. Нещодавно закінчився страйк лісових робітників, в кількох підгірських околицях. На днях застрайкували броварняні робітники в Радівцях, а в короткому часі заповідають буковинські газети ще кілька страйків. Причиною страйків подають газети тяжке матеріальне положення в Румунії, спадок валюти і нехїть підприємців приймати на службу організованих робітників. Для здушення страйків підприємці всюди закликають вїйсько, а підприємець в Радівцях дістав для роботи в'язнів.

ЗА РІДНУ ШКОЛУ.

Буковинська Українська Соціал-Демократична Партія випустила відозву, в якій завзиває українських робітників і селян до боротьби за національну школу.

„Вам і вашим дітям — кажеться у відозві — потрібна школа лише на вашій рідній мові. І початкова школа, і середня, і вища. Такої школи румунська буржуазія не дасть нам добровільно, а також не здобудуть її для вас борці одинцем. За школу на рідній мові всі ви повинні боротися. Всі як оден повстаньте до боротьби за рідну школу. Хто не хоче погибнути в темноті, хто бажає добитися кращої долі для своїх дітей, той повинен стати в ряди борців за школу на рідній мові.“

Під кличем „геть румунізацію українських шкіл, хай живе боротьба трудящих мас за школу на рідній мові“ — українська соціал-демократична партія скликає в Чернівцях, в перших днях липня, масове протестаційне віче.

БЮТЬ ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ.

Буковинська соціал-демократична газета „Форвертс“ містить лист одного селянина, що в ньому описується, як румунські жандарми насаджують культуру на українським селі. Жандарми і сигуранца повинні слідити за тим, щоби діти точно ходили до школи. Тому, що школа зрумунізована, селяне не хочуть посилати дітей до чужої школи. На тому тлі приходять до конфлікту, що глибоко вривується селянинові в пам'ять. Як пише згаданий селянин у своєму листі, жандарми накидаються на дітей, що не ходять до школи, б'ють їх, а опісля силою несуть їх на руках до школи. Дитині автора листа жандарм викрутив руку і прийшлося завезти її до шпиталю.

Поза решітки великої тюрми.

Півтора тижня тому назад появилися на мурах міста Парижа у Франції відозви „Комітету для амнестії політичних в'язнів у Польщі“, які заповідали віче в тій справі. Відозву підписали визначні французькі письменники і політики. В відозві пригадують вони звїсний маніфест французьких письменників й політиків з р. 1924 в справі білого терору в Польщі і стверджують, що від цього часу нічого не змінилось в Польщі. Від квітня 1925 р. до квітня 1926 р. заарештовано в Польщі 13 000 осіб з політичних причин. Від червня 1925 р. до лютого 1926 р. відбулося в Польщі 381 політичних процесів, при чому 1379 осіб засуджено разом на 2392 роки тюрми. В місяці березні відбулося 49 політичних процесів проти 17 обвинувачених. В дальшій частині відозви обговорюється положення політичних в'язнів в польських тюрмах, а інформації про це подається на підставі справоздання польської соймової комісії для розслідування стану польського тюремництва. Відозва зачинається таким заголовком: „Чи маршал Пілсудскі положить край білому теророві в Польщі?“

На віче в тій справі прибуло до 4000 осіб. На вічу виступав французький письменник Барбіс, котрий згадав, що перед вїйною говорилося: „Поляки є пригноченим народом“, а тепер говориться:

„Заграда“ пана Пайончковського в Косові.

Одну таку свою шляхецьку загороду має пан Пайончковскі в Косові. Сам він є переконання, що Українці повинні його любити, бо... він у свій час запивався з кількома українськими паницями. Це по його переконанні вистарчить, щоби Українці були вдоволені. Поза тим утримує в повіті напівкримінальних типів як наказних війтів, не зважаючи на те, що загальне невдоволення й ненависть українського селянства зростає з дня на день проти того, що українські громади уважає староста безголосним стадом.

Провокація в повіті цвіте в кождім закутку. Так на приклад на Паньківці (коло Старих Кут) поліційні провокатори організували повстання, муштрували людей, роздавали зброю і що десятки людей не опинилося безвинно в тюрмі,

бо знала про це кожна дитина в околиці, але чуйність українських свідомих селян і робітників, котрі в час цю провокацію прилюдно здемаскували. Розуміється, що безсовісних злочинців-провокаторів ніхто не потягнув до кримінальної відповідальності.

Староство не тільки спокійно приглядається, як жидівсько-румунська „Галіційська Спунка“ бандитським способом використовує дарабників, бутинярів, але ще до того всілякими способами недопускає до оборони лісового робітництва проти нечуваного визиску його праці через підприємців і завідців. Коли організатори „Селянської Спілки“, що взяли на себе завдання оборони лісових робітників перед визиском, зголосили два рази віча в Яблониці для обміркування професійної організації українського робітництва, то пан Пайончковскі заборонив оба віча, виступаючи таким чином в обороні румунсько-жидівського капіталу, а проти українських робітників.

Розуміється, що коли староста не допускає до професійної організації українського працюючого селянства (вічні протоколи і „доходження“ жандармів проти „Селянських Спілок“!), то вже політичному рухові українського працюючого народу кладеться неможливі перешкоди. Ці перешкоди не зражують українських працюючих людей, але ще більше єднають до боротьби за своє право. Бачучи

це, береться пан Пайончковскі за старий заязлений спосіб ще від графа Баденія. Він береться при помочі своїх жандармів організувати так званій „Народний Союз“, або просто хлібоїдів. Треба йому ще було мати офіційну (урядову) чолобитню від „Партії“. Отже заініційовано цирк хлібоїдського партійного „зїзду“, на котрий збираю цілих два тижні все шумовиння на Гуцульщині. Думав пан Пайончковскі, що такі типи як Стівнюк, Кость Тимувський і прочі запроданці потраплять при допомозі жандармських багнетів зорганізувати хлібоїдську партію. Для того зааранжувало староство хлібоїдський зїзд на день 6. липня. Це день, в яким хотів розпочати пан Пайончковскі „моральну“ революцію в Косівщині за гроші з податків українського народу зорганізувати для своєї підмоги випадки людської суспільності.

Але й тут староста перерахувався. Помимо того, що безправно заборонив українське віче, скликане на 6. липня до Косова, щоби запротестувати проти щиреного через староство хлібоїдства; помимо того, що всіх хрунівських війтів звожено підводами на хлібоїдський „зїзд“ і не зважаючи на стягнену з цілого повіту жандармерію, всеж таки хлібоїдам у Косові не повезло.

Вже зрана 6. липня 1916 товклася поліція з жандармськими багнетами по місті, а сая Мільбавера, в котрій мав відбутися хлібоїдський „зїзд“, була обсаджена зі всіх сторін „паньствовою“. Не зважаючи на це, понад 300 українських селян і робітників прорядлося на саялю. Хлібоїдів разом зі штабом було колд 15 тай то декотрі щойно новокуплені не мали відваги явно виступати за хлібоїдством. Це відобрало хлібоїдським командантам відвагу цілковито. „Зїзд“ мав початися в 12-тій годині, але хлібоїди крутилися аж до першої години і щойно по воєнній нараді з польськими жандармськими комісарами і по їх заперенню, що зїзд жандарми відбудуть за всяку ціну і не допустять до перебрання „зїзду“ в руки чесного українського селянства, щойно тоді прийшов на саялю нарад хлібоїдський штаб зі Стівнюком на чолі. Почався вибір президії. Хлібоїдський штаб поставив до президії хруня Калинича, але за ним піднеслося буквально всього сім рук. Навіть решта хрунів (всіх їх було коло 15) не мала відваги явно себе представити. Селянство й робітництво поставило тоді від себе до президії тов. Стахова й тов. Лепкалюка. Всі присутні, без ріжниць політичного переконання, крім пару хрунів, почали невгаваючими окликами домагатися переведення голосування, але хрунівський штаб, що відкривав збори, до голосування не допустив, тільки зараз покликано на саялю кільканацять жандармів з наїженими багнетами і на приказ Стівнюка начато арештувати людей і силою витягати з саялі. Зараз арештовано тов. Микитчука, а відтак тов. Макарика, Орищука Івана з Ст. Кут, Крипкалюка й ин. Тоді зібране селянство й робітництво почало кричати ганьба й опустило саялю. На саялі остало коло 15 хрунів і ще раз тільки несвідомих людей. Тому кільканацять людей повернуло бічними дверми назад до саялі, щоби всеж таки й тим несвідомим сказати слово правди. Але зараз же підчас того, як тов. Стахів кількома окликами прищипив безсовісну

брехню жандармського бесідника Стівнюка, почалася на ново на саялі клекітня. Хрунівські посіпаки намагалися силою усунути нашого товариша з саялі, але тов. Стахів не уступив, але почав дом агатися слова. Знову впроваджено на саялю багнети, а тов. Стахова виведено силою з саялі. Як раз цей момент найкраще несвідомим показав, хті організує той „Народний“ Союз хлібоїдів, тим більше, що тов. Стахів, підчас коли його висаджено з саялі, голосними окликами вказував на жандармські багнети як на організаційну дисципліну хрунів. Та сама доля стрінула також Кречуняка

Саялю очищено жандармськими багнетами, але навіть найменше свідомим Гуцулам було ясно, в чім річ і вони опустили саялю. Остали тільки патентовані хруні (коло 15) і кількадесять Жидів з Косова, котрі хотіли подивитися, як Українці боряться зі своїми хрунями, тому що й їм приходить боротися зі своїми жидівськими хлібоїдами.

Резолюції і вибір прийнято кругло 6—7 голосами, решта не мала відваги підняти рук. Жиди підняли з цієї причини хрунів на глум і кричали, що резолюція має бути жидівська, бо Жидів є більшість на саялі.

Так неславно скінчилася хлібоїдська затія в Косові. Не поміг навіть староста, ані жандармські багнети ні арешти. Свою програму записали хлібоїдські провідирі в реставрації Трухановіча. Староста і його жандарми дотримали польського фасону до кінця: всім жандармів пильнувало цілий час шинку, щоби Гуцули не „перешкодили“ хруням у забаві.

Ось яка „заграда“ пана Пайончковського. Тільки він помиляється, коли думає, що український працюючий народ дасть собою воловодити безкарно. Українське селянство й робітництво є досить свідоме й зорганізоване.

Довбня.

3 партійного руху.

Конференція УСРП. в Косові. Дня 7. VII. відбулася в Косові повітова партійна Конференція. Заступлених було 17. громад з участю більше як 50 делегатів. В програму входили: організаційні справи, хлібоїдська зараза, внес членів, вибір Управи і внески. Предсідник згадав померших товаришів т. Мельничука Михайла з Ясенова і Гулейчука Михайла з Краснолі, яких пам'ять присутні пошанували повстанням із місць.

Справи організаційні реферував т. Вахнюк. Пояснив програму партії, методи організації, цілі і пр. Рчевий і приступний реферат приніс чимало хісна товаришам, бо всім стало ясним те, чого досі не були певні.

Про хлібоїдську заразу говорили бесідники: д-р. Стахів, т. Шекерик Петро, д-р. Гардецький, т. Кречуняк, т. Лепкалюк, т. Галчук і ин. Всі вияснивали цілі цієї зарази, подали всякі лайдацтва цих здеморалізованих хрунів і т. и. Зібрані з обуренням і завзяттям рішили на кождім кроці бойкотувати всіх хлібоїдів: не говорити з ними, не відповідати на поздоровлення, гнати з хати, викидати з усіх товариств і т. д.

В члені партії вписалося ще 10 нових товаришів і зложили парт. податок по 2. зл. Крім того зібрано кілька золотих на парт. фонд.

До Управи вибрано: т. Лепкалюка М. — голова, Горбовий Мих. — секретар, т. Кречуняк Петро — заступник, Моровик Ол. — скарбник, Яновський Іван, Дудидра Ілля, Остафійчук Яків, Шекерик Юрій, Пуцарик Мих., Лепкалюк Іван і Шекерик Петро — члені Управи.

На внесок д-р. Гардецького рішено рішучий бойкот хлібоїдів і завізно звертати „Селян. Прапор“ із відповідною допискою.

На внесок т. Лепкалюка рішено звернутися до всіх товариств (партій) о заведення бойкоту хлібоїдів.

На внесок т. Шекерика рішено уладити парт. віча в цілому ряді сіл над Черемошем

На внесок т. Ленкалюка рішено передплатити по всіх читальнях і товариствах „Гром. Голос“. Рівнож усі товариші з Управи мусять особисто до місяця предплатити „Гром. Голос“, а ин. члени партії до 3. місяців. До року всі мусять приєднати хоч одного свідомого члена партії.

Тов. Горбовий М. візав усіх, з окрема Управи партійних громад по селах, щоби совісно і точно виконували всякі партійні обов'язки, бо лише тоді буде наша партія сильно стояти. Через піднесення рук, усі присутні одностайно згодилися на це.

В широкій дискусії забирали голос численні бесідники. Головна тема: збільшення парт. карності (дисципліни), складання парт. податку, поширення „Громадського Голосу“, участь жіноцтва в партії.

Конференцію закінчено співом: „Ще не вмерла Україна“, „Який то вітер“, „Не пора“ і „Ми гайдамаки“.

Нововибраний голова повідомив ще раз, що від тепер повіт. конференції відбуватимуться стало в кожду середу по першій, кожного місяця, без огляду — свято, чині. Всі парт. гуртки обов'язково мусять брати участь. Окремих повідомлень не буде.

В останнє забрав голос т. Шекерик. Представив діяльність і цю працю дотеперішнього голови Пов. Управи тов. Вахнюка, згадав деякі моменти з парт. діяльності, через що мусів натерпітися чимало переслідуванн від властей, одначе переможцям не подався. Йому лише може завдячувати партія теперішню свою силу в ковчеськім повіті.

Гун.

Віче УСРП в Тернополі. В неділю 11-го липня відбулося велике селянсько-робітничє віче в Тернополі, скликане Повітовою Управою УСРП. Реферували: «Про сучасне політичне положення а УСРП» тов. Михайло Матчак, про участь українського жіноцтва в політичних організаціях тов. І. Блажеквичева, про кооперацію тов. Д. Лідика. В дискусії забирали голос тт. Диків від імені збокованих урядовців, Бідий, Підсосний, О. Цавлів, Ситникові, Дортань і Курца, який як член нашої партії від її основи в 1890 році підкреслив, що наша партія від початку свого існування боролася за право українського народу бути повноправним господарем на своїй землі та за перебудову капіталістичного ладу на лад соціалістичний. Віче одностайно ухвалило запропоновані референтами резолюції. Миж іншими ухвалено ось

уморення всіх процесів виточених за проступки поповнені з причини політичних, національних і соціальних, котрих підкладом була боротьба за права народу і робітників. Віче домагається знесення кари смерті та нагих (доразових) судів та скасування всіх тих протиселянських і протиробітничих параграфів царських і цесарських кодексів, які ще досі на наших землях обов'язують.

Тернопільське віче було величавою маніфестацією єдиння українського міського робітництва і українського селянства. Віче закінчилося відспіванням «Не пора».

Повітова конференція УСРП в Зборові. При участі 78 делегатів та гостей зі всіх майже громад зборівського повіту відбулася дня 12 липня чергова повітова конференція УСРП Зборівщини. Проводив нарадам тов. Іля Костишин з Ярчівця, секретарював тов. Василь Редько з Мшани. По звіті з діяльності Повітової Управи УСРП, який зложив тов. Осип Маланчук, склали представники всіх громад звіти з місць. Ці звіти виказали великий поступ в розвою партійної організації УСРП в Зборівщині. Після звітів вголосив тов. Михайло Матчак реферат про чергові завдання УСРП. Опісля вибрано нову Повітову Управу, до якої увійшли тт.: Осип Маланчук, Василь Редько, Андрій Сенік, Петро Гуменюк, Іля Костишин, Іван Маланчук і Василь Дудар.

Що діється в Польщі?

Біда з доляром.

Остання знижка ціни доляра в Польщі турбує сіру масу, яка не знає, як поставитися до тої справи. Хоч золотий

пішов ніби в гору — то ціни на промислові товари зовсім не впали. Зате впали тріхи ціни на сезонний селянський товар, як на ярину — а навіть замітний є упадок цін на збіжжя. Не видко також, щоби піднялася в гору заробітна плата. Таким способом тратить селянин і робітник, а з долярової спекуляції користають ті, що є найвище на госноларських шаблях.

Але й ті в горі, що є в польськїм правительстві, зачинають побоюватися дальшої знижки доляра. Вони бояться, що ніхто у Польщі не зможе нічого вивозити, коли ціни в краю зрівняються (зі знижкою заграничного гроша) з цінами товарів за границею. Будуть продавати в краю, не стануть вивозити, бо врешті не виплатиться їм вивозити за границю, де їх товар готов довго чекати на купця.

Ті в горі вже тепер мусять думати над тим, щоби обнизити ціну на збіжжя в краю і рівночасно дбати, щоби доляр не впав занадто низько. Коли ціна пшениці буде на приклад 40 зол., а ціна доляра 9 — тоді тяжко буде пшеницю продати за границею. Ціна пшениці на заграничних ринках не переходить звичайно за метер 4 долярів з половиною; цеб-то 40 зол. А деж є заробок того, що вивозить, заробок посередника і кошти перевозу, мита ітд.?

Справа торгівлі збіжжям є для Польщі дуже важною справою. Вона врівнює торговельний білянс. За золоту пшеницю і срібне жито сподіються польські госнодарі дістати приплив правдивого золота і срібла в краю.

Є ще друга причина, ізза якої високі польські госнодарі побоюються надто великої знижки доляра. Кортить краєвого купця купувати промисловий товар за границею; той товар не паде в ціні і тому зарібки з него більші. Але з хвилиєю, коли купці спроваджують той товар з заграниці — відпливає золото з Польщі, робиться торговельний недобір, а цей таки здорово розхитує польською валютою.

Розуміється, що капіталістичні круги Польщі будуть так накручувати правительство, щоби для них було як найкраще, та щоби весь тягар утримання рівноваги в торговельнім білянсі впав на широкі працюючі маси. Це робили вони завжди і завжди, маючи вплив на правительство — це переводили з користю для себе, зі шкодою для працюючих. Найбільше пошкодовані є українські працюючі маси, з яких зроблено тільки безмовну робучу силу. Тому вона мусить організуватися і на господарськїм і на політичнім полі, щоби стати спосібною до боротьби за свої господарські і політичні права та інтереси.

Іде король.

Німецькі газети доносять, що польські монархісти вже три рази зверталися до князя Сикстуса Парменського, щоби він став польським королем. Вони думають, що в Польщі так довго не буде порядку, як довго не буде короля. А прийде король і всі Поляки стануть порядними і національні меншости не захочуть від Польщі відорватися. Українці забудуть про Київ, але вліплять очі в Варшаву, Білорусини начхають на Мінськ, але схилять голову перед найяснішою польською короною. Німцям у снах навіть не захо-

чється віднатися з Німеччиною. Не треба буде кликати з Америки докторів до хворого польського скарбу, бо король зробить чуда. Але Сикстус не дуже вірив в це, щоби справді польські монархісти мали таку силу в Польщі, щоби втримати королівство. Останнім разом переговорювала з Сикстусом у тій справі його сестра, бувша австрійська цесарева Зита, яка намавляла його утворити наддунайську федерацію з Польщі, Австрії і Чехії. Кажуть, що Сикстус мякне і годиться.

Але... все те вилами писане на воді.

Кооперативні ревуни.

Що це є журналістичний бандітизм? — Чому селянство і міщанство Тернопільщини є проти «ділових кооператорів»? — Заслуги ділових кооператорів на національній ниві.

Написав д-р Баран до «Діла» в статті «На увагу нашим кооператорам», щоби до керми в кооперативах покликувати людей справді відданих кооперативній ідеї, а не партійних демагогів. Написав це вночі для темних як ніч людей і загорілих партійників УНДО, по загальних зборах Кредитового Товариства в Тернополі, які відбулися дня 23 червня 1926 р. Написав в «Ділі»: «що найбільшу заслугу около розвою Кредитового Товариства поклав довготривалий його директор Громницький, парох Тернополя, що кермує їм товариством і досі. Загальні збори — писав п. Баран — були покшиком політичних і партійних сил, бо загаль інтелігенції, селян і міщан ставув муром проти кертичної роботи демагогів радикалів».

Отсе все, що написав в «Ділі», називається з паньська журналістичним бандітизмом.

Бо, раз пише п. Баран, що політика має стояти далеко від кооперативи, а другий раз, що загальні збори кооперативи є покшиком політичних і партійних сил. Чому він так пише і чому терпеливий папір це видержує? П. Баран і чесний його побратим о. Громницький на жаль — на ганьбу українського суспільства є до нинішнього дня директорами Кредитового Товариства. Як вони здохли на терені цієї кооперативи, то вже таина тернопільського повіту і тайна наближаючих виборів. Фактом є, що оба п'янове є зненавиджені міщанством і селянством, але оден з них має ще за собою бодай касту понів, а другий лиш рахує на те, що ця каста може придатися йому при виборах.

Вже на зборах дня 23 грудня 1925 р. оба ці п'яни удержалися при директурі лише тому, що селяне з причини зимової пори мусіли спішити домів, а оставши на салі всі попи-ревуни які зрештою на ніяких зборах не являються і в національній роботі не беруть жадної участі), кількома голосами проти голосів всіх кооператив повіту (дослівно всіх) і голосів селянства, удержали при владі двох «визначних кооператорів».

Це не було тоді ревуном, а лише мирлом партійно-політичних сил. Все повище стверджують протоколи загальних зборів і ствердять на жадання кооперативи тернопільського повіту, які є членами Кредитового Товариства.

Дня 23 червня 1926 р. загальні збори Кредитового Товариства в Тернополі прийняли инший характер, бо селяне і міщане не тільки що явилися численно, але й видержали на зборах, а кооперативи повіту наказали своїм повноважникам не опустити зборів аж до їх кінця. Коли можновладці Кредитового Товариства побачили, що до комісії-матки мають увійти самі селяне-кооператори, зорієнтувалися в ситуації і розв'язали збори. По думці можновладців 95% селян, членів кооперативи, не мають права вирішувати о виборі Управи і Надзірної Ради, бо це булоби незгідне з засадою кооперації.

Як виглядають «ділові кооператори»? Отже перший «кооператор» не допустив до заснування Подільського Союзу Кооператив в році 1922 ревунськими кличами, буцімто тому, що Союз Кооператив засновується на знищення селянства і кооператив першого ступня. Коли хочете довідатися, чому цей кооператор так ревів проти і опирався при заснуванні Союзу Кооператив, то спитайте Управу «Народної Торговлі» і вчитуйтеся в праці кс. Вавжиниша, котрий навчив наших кооператорів, що в догідний час не повинно засновуватися кооператив тому, що вони шкодять «Народній Торговлі».

Цей кооператор, що вистудював кс. Вавжника, на зборах Кредитового Товариства в році 1922 в імя кооперативної засади, прочував, що краще позичати марки на відсотки своїм «любеньким», як зберігати майно товариства, яке зросло кровю нашого селянства. Цей кооператор допустив до цього, що через повні три літа коштом нашого селянства і товариства збогатилися поодинокі «любенькі», а тепер всіх членів товариства викидається, як дідів, бо товариство звальоризувало уділи селян до нуля. Цей кооператор в імя кооперативної ідеї допустив до того, що товариство за 120 дол. закупило «одній любенькій» реальність, яка варта нині 3.000 дол. Цей кооператор допустив до того, що **вальоризація вкладок вкладчиків-попів мала бути перчислена після спеціальної стопки, а вкладки вкладчиків-селян після іншої норми.** Перегляньте книжки товариства, а переконаетесь, як господарять «ділові кооператори». По засаді кооперативної ідеї кооператив має виплачувати від кожного довжинка директорові адвокату 6 зол., щоби він в цей спосіб міг заробити 1.800 зол. По засаді кооперативної ідеї управа кооперативу має направляти виборчу касу на те, щоби директор-кооператор мав за що кандидувати. Ідейний кооператор уміє рівнож вальоризувати зібрані чужі гроші, бо коли збирає золоті для Земельного Банку, то придержує їх через 6 місяців, щоби акціонери зискали на девальюації. А хто це є «довголітний, заслужений кооператор»? Це о. Громницький. В розмові з тернопільськими громадянами, не можуть надивуватися посторонні люде, що в Тернополі збирається на церкву більше, як чверть століття збірки й записи, продається майно церковне і ерекціональне, а церкви і грошей, як не було, так і не буде. Це одна сторінка найшляхотнішого кооператора, що розуміється на кооперації, як циган. Цей кооператор святочно святкував відродження польської поліції і підписав святочні відозви, звиваючи наше селянство і міщанство, щоби воно гідно відсвяткувало день «Польського Поліційнта». Наш кооператор забув зовсім, що Українці мають українську мову і нею говорять та пишуть. А з його уст на публичних виступах не вишло ще в останніх часах українське слово, ані в слові, ані в письмі. Цей «ідейний кооператор» на забув торжественно поблагословити освободителя «Всходней Малопольскі» п. генерала Сікорського, який оволодів її від «українсько-бандитської інвазії». З таким «кооператором» іде д-р Баран і їх заступає. І статті того Барана містять «Діло». От такі кооператори є діловими кооператорами, а селянство і міщанство це ревуни. УНДО тримає їх у своїй компанії і дурить селян своєю програмою.

Друге слово п. Дра Барана.

«Народний» кооператор і вождь УНДО в Тернополі д-р Степан Баран помітив в «Ділі» з 7 липня статтю про «Кредитове Товариство» в Тернополі, яка виразно вказує, що п. Баран повинен уже дуже спішно покінчити свою політичну, економічну і патріотичну роботу.

П. Баран говорить, що «Кредитове Товариство» має гарну каменницю, що в 1925 р. мало воно «зиску» 10.000 зол. Ми питаємо п. Барана, хто уповажив його бути донощиком кооперативу перед скарбовими властями (бо донощити в справі «Лугів» можна виправдати його сліпою ненавистю до тих товариств), що товариство має 10.000 зол. «зиску», коли біляс виказав тільки 2500 зол. «зиску». Ми питаємо на цим місці, чому п. Баран не написав, що зиск має іти на його виборчу агітацію, як це зрадив нам оден член Надзірної Ради? Ми питаємо, чи в нас кооперативу мають бути виборчими комітетами п. Барана і чи він «ко-оператор», не розуміє, що правдиві кооператори і сільські кооперативу не можуть спокійно дивитися на такі заміри і господарку п. Барана?

Ми питаємо, чим пояснить п. Баран, що зиск товариства виносить 10.000 зол.? Ми пояснимо просто. Це є звичайний рабунок членів і вкладчиків «Кредитового Товариства», який п. Баран хоче вжити на «виборчий фонд». Бо тим членам і вкладчикам перераховано їх гроші до нуля або 21/2%, а 250.000 цілого маєтку товариства має попасти в острі зуби панів з баранівського комітету виборчого.

Ми знаємо, що навіть сильніші кооперативу і товариства, як «Кредитове Товариство» в Тернополі не можуть виказатися в тяжкій 1925 році зиском 10.000 зол. І кождому кооператорові ясно, що той ніби зиск 10.000 повстав з огрблення всіх членів селян, з поменшення вартости їх уділів і вкладок.

Кооперація п. Барана це є муринська кооперація, яка на чолі з п. Бараном хоче буржуазним способом здерти шкуру з селян уділовців і вкладчиків. І це є причина, чому п. Баран спати не може, коли селяне й кооператори не хочуть йому дозволити перевести в діло цю очевидну грабiк.

Стійний.

За спільну справу.

Укр. соціалістично-радикальний рух між жінками в Коломиї.

Наслідком свого суспільного поневолення оставала жінка все позаду чоловіків у культурнім і політичнім руху. Всілякі забобони, пересуди й застарілі звичаї ще більше й довше припинювали жінку в її людській і громадянській гідности. Щобно соціалістичний рух втягнув жінку як рівноправну одиницю в свою боєву лаву в боротьбі за визволення людини і її праці з усякої неволі й визиску.

І в нас першими піонерами рівноправного руху жінок — не на словах для моди але в твердій борні життя — були соціалістично-радикальні жінки. Започаткувала цей рух Анна Павлик, яка ще дівчиною перебувала тюремний іспит за ширення соціалістично-радикальних думок.

Перед війною і по революції політичний рух між працюючим укр. жіноцтвом підупав був цілковито. Щойно в останнім часі заходами кількох діяльних жінок з тов. **Микитчуковою** на чолі започатковано систематичну політичну працю між укр. селянками, освідомлюючи їх і втягаючи в лаву УСРП. Праця та була не легка, бо треба було багато пересудів усунути з голів, а ще більше злої волі «панів», котрі на кождім кроці клали перешкоди. Разом з письменницею **О. Кисілевською**, що видає перший популярний часопис «Жіночу Долю» для селянок, активніші жінки в Коломиї дали почин до загального політичного руху між українським жіноцтвом. Відбуто кілька нарад у Коломиї, роблено агітаційні поїздки на села то що. Богато праці покляла зокрема тов. Микитчукова.

Овочі цієї праці було видно на великому вічу **У. С. Р. П. у Коломиї**, що скликала Повітову Управу УСРП. Коло 400 учасниць з більшости громад повіту наповнило в щерть салю «Народного Дому». Треба було бачити ці селянки, що митями йшли на віче в справах жіночих, щоби переконатися, як скоро можна мати наслідки щирої, освідомлюючої і організаційної праці. На віче явилось також кільканацять інтелігенток: Прийшли всі ті, що щиро бажають працювати для селянок і робітниць. Маса інтелігенток — то є уроджені ундистки — розуміється не прийшли, але навіпаки, декотрі з них навіть агітували проти віча.

Помимо цього участь селянок на вічу була масова. Віче від Повіт. Управи УСРП відкрив тов. Новодворський. До президії обрало тов. Ксеню Урдейчукову з Н. Вербіжа, М. Касіянову з Городенки, Олену Новаківну. Реферат про визволення жінки виготосила тов. **Микитчукова**; про господарське положення з власного з особного досвіду реферувала тов. **Гуцулякова** з Воскресінець. Тов. Стахів реферував про конечність організації українського працюючого жіноцтва в рядах УСРП.

В дискусії забирали слово тов. К. Ордійчукова, Олена Новаківна, Олена Михайлюкова, К. Стефанів, Микола Ордійчук, Новодворський, О. Кисілевська, М. Мельникова. В дискусії підчеркувано, що не сміється творити якихсь окремих жіночих організацій чи секцій, але що працююча жінка має на рівні з чоловіками боротися в спільних організаціях за кращу долю українського працюючого народу.

Помимо того, що присутній польський комісар безправно обмежував свободу слова, обговорено на вічу всі важніші справи. Це віче є найкращим доказом, кілько ще енергії й сили криється в укр. народі, коли тільки знайдуться охочі люде до праці.

Бажано булоби, щоби й інші повіти брали собі приклад з Коломиї та несли політичну свідомість і організацію між селянські робітниць.

3 життя села й міста. ПРОВОКАЦІЯ І УРЯДУВАННЯ П. СТАРОСТИ.

Сердиця, пов. Львів. Дня 3 травня ц. р. «ржондови» комісар в Сердиці М. Шеремета хотів доказати свій польський «патріотизм» і з нагоди польського національного свята на

читальні «Просвіти» заткнув польську хоругву. Це заприжітили виділові читальні Ст. Курах, Мих. Хомин і Гр. Кузь та зняли цю хоругву, рівночасно заявляючи комісареві, щоб цю хоругву вивісив собі на своїй хаті — а не на читальні. Ображений п. комісарж на спілку з подібними собі людьми учит. Попадюком, Ст. Гедзаром і Фр. Коліновським зробили хрунівський донос до жандармерії, щоби вона заарештувала згаданих членів виділу чит. «Просвіти», бо, мовляв, Ст. Мих. Хомин і Гр. Кузь це відомі «бандисти й большевики». Щирецький жандармський постерунок зрадив з цього доносу і зарядив арешт цих трьох товаришів, котрі пілу добу мусіли посидіти під замком. Та на цьому справа не покінчилась. Почалося судове слідство. Одначе виказалось, що цілий донос базувався на провокаційних сплетнях хрунівської кляки, і тому суддя припинив дальше судове доходження. Але инче на цю справу дивиться львівський п. староста. Він уже три рази покликав до себе згаданих товаришів в «целю шпестухання», одначе ніколи на має часу переслухати цих люде, бо все забувся і саме в ці дні, коли визначив їм речинець, виїздив собі на якісь «комісії». А тимчасом згадані товариші мусять тратитись на кошти поїздки, тратити дорогі робучі дні, бо п. староста за кожде опізнення грозить арештом і грошевою карою. Краце, щоби п. староста покликав на послухання неказного віята і його чесну компанію та повчив їх, що зась їм виказувати свій польський патріотизм на приватних установах, чи домах, а що можуть це робити тільки в своїй хаті. А то виходить усе на провокацію.

ВЕЛИКИЙ ШУМ В КОЛОМИ.

В п'ятницю 25 червня счинився великий шум у Коломиї. Злетілося чи не з 30 чорноперих і пузатих

«і чи раду радять,

»як на Турка стати.

»Не чуємо на Україні!...»

Прийшли — говорять — попи з дяками і лямполизми і будуть робити «ухо», бо так треба отню владіці Гриневі Хомининові з Галиковець. Але инші спритніші люде зміркувати, що то не ухо, але ундо зібралось і говорили, що то п. др. Теофіль Окуневський нову хлібоїдщину зачинає, але вже безплатно — цебо переконався, що Данилович робить зле тільки тому, що за свою агітацію на польські гроші дивиться. А цей, то на пам'ять без грошей хоче робити «реальну» політику. Отже нова орієнтація врешті показала голову в УНДО і в коломиїській Ботокуді — радість неабияка! На нараду до «Народного Дому» зійшло багато Високоповажаних, Преподобних і Всечесніших. Прибув і сам апостол «реальної» правди Теофіль Окуневський. Пускали на салю меценасів, егомосців, дяків, паламарів і тих, що їм бороду лижуть. При дверях стояв др. Гауцак і занитував селян, чи мають картку (від отця!). Зі Львова приїхав п. Черкавський. Казав, що УНДО є партія понадклясова і що попи то народ і не мають ніяких претенсій ставати клясою, але хочуть бути з народом в народі, для народу, коло народу, біля народу, на чолі (читай: на голові — приг. склад.) народу. Преподобні і всечесніці дуже собі його промову похвалили, хвалили його за те, що живе так у згоді з автономістом Окуневським, котрий так у пору накерував ундівський дишель на Варшаву, аби пани з Варшави були при виборах дуже делікатні до панів з УНДО. Пани з паном завжди якось порахуються. Вибрали головою коломиїського УНДО голову коломиїського Ватикану і розійшлися. **Присутний.**

ПОТРЕБУЮТЬ РОБІТНИКІВ.

Новосілка опарська і Ричигів пов. Львів. І одно і друге село має по 200 господарств. Від світа відбиті. В селах немає ні одної людини, котра моглаби повести працю для освідомлення. Немає ані читальні, ані кооперативу, хоч сидить о. Насальський і кажуть, що має великий вплив на селян. До чого той вплив придався?

СЕЛО НА РОЗПУТТІ.

Грімно. Має коло 700 номерів. В половині населення українське й польське. Будо перед війною твердинею московфильства, якого організатором був піп Рестацький. Оснував молочарню, пожарничу сторожу, чит. Качковського, вибудував млин, заложив оркестру, словом працював добре на те, щоби з українського народу зробити московських прислужників. Після него московфильство впало. Тепер існує тільки молочарня, що належить до московського «Русского Ревізіонного Союзу». В громаді верховодять Поляки. В 1922 р., коли в часі виборів селяне не хотіли голосувати на польську лісту, віят спровадив карну експедицію. І тепер село жде,

бо праці багато, а немає кому взятися до неї. А самі селяне на розпутті, бо давні приятелі але навчили, а до нових треба приглядатися. Тільки щось за довго приглядаються. Заки зрозуміють, куди їм дорога, готові власти в пастку. Тому спішіться селяне, бо на довге вижидання часу нема. Село збудує свою силу. **Свій.**

ХТО ОПОЛЯЧУЄ УКРАЇНСЬКІ СЕЛА.

Угерці Незаб., пов. Городок. Кругок Т-ва «Сільський Господар» передплачував нашу дорогу газету «Громадський Голос» і він приходив до нас що тижня. Але точно перед великоднем вхопив її у свої руки наш пін і зачав неначе божевільний по ній топтати, що він як голова кружка не хоче, щоби та газета приходила, бо вона виступає проти священників, єпископів і папи в Римі. Бачите люде! Газета, котра стає за селянсько-робітничу справу, є нелюба для священника. «Свободу» йому дайте або «Новий час». І нас не здурите! «Громадський Голос» виступає тільки проти таких священників як Ви, що стаєте на дорогі політичної і господарської організації укр. працюючого народу. І проти таких як ви, виступає та газета, що релігійне привязання селянина використовують до сорочки. От, пильнуйте, щоби польський ксьондз за вас гробів не печатав, бо Вам не хочеться без тих 30—50 зол. зрестися від небіщика. І не діліть небіщиків на багатших та бідніших, як це було в третій день великоддя, де Ви над гробами за гроші ціле, по половині, а то й по чверть Евангелія читали, залежно від цього, чи небіщикові родичі стягнулись на 1 чи пів чи чверть зол. Греко-католицька релігія тегов дуже подорожляла в нашій селі. Не міг цього витримати Іван Стахів і ксьондз польський охрестив за дурно на римське. Ми знаємо, що й польський робить це тільки в нас, а в Поляків то зідрє. Але мусимо кричати, бо такі як Ви, отче патріот, зганяють вірних таки просто до Поляків. **Гр.**

ЗЛОЧИН НА СЕЛІ І БІДА.

Молодятчі, пов. Грубешів. Лихо, коли на весіллі горівка запоморює забє. В нашій селі зарізали на весіллі Семена Мельничука. Мав 5 ран від ножів і 2 рани на голові від колика. Трьох заарештували. Двох уже випустили, а Михайла Рєвуху затримали, бо небіщик перед смертю зізнав на него. Ось до чого доводить незгода й п'ятника. І біда в село забігає. Дощі і дощі водою луги вкрили. Коношини гниють, збіжжя вилягають.

І зі старостою нам біда. В селі згоріла в 1918 р. православна церковка. Люде забажали на церковниску поставити хреста, але староство не хотіло на це чомусь дати свою згоду. Щоб сліду не було козачого на Холмщині. Врешті з консисторії і від старости довідалися, що дозволено. Але що-ж?! Зайда Мругала огордив дорогу до церковниска колючим дротом. Коли люде колючий дрот хотіли зняти, щоби дістатися до церковниска, то він побіг до староства та доніс, що це на його землі хочуть ставити хреста. І староста користує з цього і віддає цілу справу до земської комісії. Ось і маєте способи, якими Поляки воюють, щоби тільки не допустити до цього, що село хрестом хоче зазначити своє право до церковниска. **Свій.**

ПОПІВСЬКА РУБРИКА.

На храм зійшлося кількох Гуцулів і оповідають:

Косівський: У нас у Косові є пін Глетович, про котрого ще відай мало-що хто чував. Це ще давний кацап, віруючий в єдину, неділіму Росцію». Не дивитися, що трясеться над гробом, то повинен праведно жити, щоби заслужити царство небесне — як сам навчає. Але все робить людям на перекир. Він — сарак — є дуже балакучий, тож проповідь держить по годині й більше, через що «вірні» просиджують у церкві до 1-ої години від ранку. Не диво, що коли він стає на проповідь, більшість парохіян іде на двір прохолодитися. За це 6 червня так розсердився, що грозив у церкві людям, що зробить на них донесення до староства. Рівночасно накинувся на Монастирську читальню «Просвіти», мовляв: «то вона цьому винна. Я мушу сказати старості, щоби її замкнути!» От, бачите, до чого воно доходить. За те, що не хочете слухати попівських теревенів, грозить доносом на читальню! А в п'ятницю Великодню ц. р. коли побачив український прапор, почав перед людьми виснівати словами: «от Україна — укрілася — га? Що то ніби значить Україна? Україна, укрів, украв і т. н.»

Від Редакції: На це є тільки одна рада: Плюнути у той бік, де пін іде і не журитися ним. Хто побожний, нехай молиться у своїй хаті. Без пона молитва Богові шліща.

Ясенівський каже: У нас у Ясеніві є пін Березюк. Парубок — ці як то кажуть, целебе; хоть челідь держить у хаті. Але це його річ... А наша річ є, що він не пускає в село жадної освіти. Боїться, щоби йому не попусвали інтерес. Найгірше боїться соціал-радикалів. Бо знає, він держить банк у себе. Зичить людям гроші на проценти, стягає долярами, позаводив книги довжні й добре йому йде. А на жадну народну ціль ані руш не хоче нічого дати. Хоть тоті капітали стягає з бідного народу, користаючи з тяжкого положення наших Гуцулів-робітників. Але Гуцули приходять уже до розуму, внесли до воєводства статуту «Селянської Спільки», задумують заснувати кооперативу, щоби тяжко запрацьований гріш не йшов у лихварську пошівську кишеньку, а держався при людях. Також у коротці заложать гурток україн. соціал-радикальної партії, передплатять свою часопись «Громад. Голос» і все піде на краще.

Москалівський каже: А в нас на Москалівці є собі кука-пін Абрисовський. Цього цілий світ нічого не обходить, коби калюх повний. Правда, часом згадує в церкві Україну, але це лиш на слово. Бо ділами зовсім не доказує любови до України. На жадну народну ціль не дає. В ні-однім товаристві не бере участі, хіба що в польській читальні в Станиславові, звідки пачками спроваджує книжки. Память має коротку: Раз Т-во «Народний Дім» просило заповісти толочу на очищення площі, то він заповів, що в той день є церковне свято, в яке не треба працювати. А коли читальня наша просила заповісти свято Шевченка ц. р., то він заповів якісь загальні збори. А в церкві помаленько, непомітно заводять до богослуження польські церемонії та хоругви...

Ну, але ми йдем ід хаті, а на другий раз оповімо дальші цікаві річі із інших сіл.

Зібрав Гуп.

«МЕДИЧНА ДОПОМОГА».

В Ланівцях на Кремінеччині є лікар Миколай Запольський. По походженню сам Москаль. Служить в державній службі і разом є лікарем залізничним. За це дістає платню. Матеріально цілком незалежний і добре забезпечений. А як поводить з людьми-клієнтами, які иноді приходять і в неурядові години? Вимагає з гори платні, при чім менше як 6 або 10 золотих за «візиту» брати відмовляється. Коли клієнт такої суми не має, каже йому прийти завтра. Селянство цілої округи незадоволене з діяльності Запольського. Часто-густо доводиться чувати скарги на нього. І по що ми платимо податки? Хіба маємо утримувати такого доктора, який слабого без сорочки хоче zostавити? Та лікар Запольський не вважає на ці голоси скарги, в котрих відчувається весь безрадінний стан нашого селянства, його нужда. Продовжує робити по своїому, почувавши очевидно добру «опору» з боку голови повітового соймаку старости п. Робакевича. Деж нашому селянщину шукати правди?! А от ще оден факт, який досить яскраво характеризує Запольського, як людину. У п. Андрощука Фоки, селянина, який тільки й має всього маєтку, що хату, п. Запольський наймає квартиру. Грошей за помешкання згідно умови не платить і в додаток до всього подає п. Андрощука в суд. Виходить по приказці — «за мое жито — мене й побито». Одним словом, п. Запольський добре себе «за-рекомендував» і як лікар і як людина. Селянство мусить подбати про те, щоб за свої гроші мало більш сумлінних лікарів. Годі вже зносити дальше наругу і здирство! **Лановецький.**

ЯК ПОЛІЦІЯ ДАВИТЬ ПРОСВІТНЕ ЖИТТЯ?

Посягва, Бугринської громади. У неділю 3 червня о 4 годині рано комендант постерунку Бугрин ч. 906 зробив трус в помешканні І. Іжинського. Не дивлячись на рішучий спротив п. Іжинського, бо поліція ніяких документів не мала і обшук робила самочинно, поліціянти і агенти до самого раня шукали чогось. Зривали підлогу, перевертали меблі, розвалили грубку, розвернули лежки на горищі і т. ин. Закридуючи Іжинському всіх сім смертних гріхів проти Польщі як комунізм, бандитизм і т. д., особливо цікавилися, чому він належить до «Просвіти» і чому кажуть, що «Просвіта» провадить якусь політику. Сконфіскували газету «Дзвін» (1), статуту «Сокола-Батька», Т-ва «Січ» і ин. Ці обшуки та арешти надзвичайно відбилися на праці місцевої читальні, бо залікані члени читальні не знають, що робити. Поліція так стероризувала навколишні прикордонні села, що селяне бояться збиратися на майданах, щоби побалакати про своє життя, як то завжди водиться на селі. Ото тобі й автономія!

Чушниць.

Зі світа.

НА МІЖНАРОДНІМ КОНГРЕСІ професійних союзів і політичних робітничих організацій, який відбувся від дня 22—25. червня в Лондоні вирішено ряд постанов в справі еміграції робітництва. В загальній резолюції конгрес ствердив, що він обстоює свободу переселення, якій не повинні ставати перешкодою ніякі політичні події. Але господарські справи можуть бути хвилевою причиною обмежень імміграції — Инакше сказати: як не буком, то палкою. Кожда держава кожної хвили може схватися за мур господарських причин. Вистарчить zorganizувати в себе оден страйк, або виказати число безробітних — щоби замість виразної політичної причини виказати господарську і замкнути границі для імміграції робітника Конгрес виділив з себе комісію для розслідування господарських, соціальних та національних питань, що є звязані з питанням еміграції. Та комісія виробила такі постанови, які мають бути предложені слідуєчому конгресові професійних і політичних соціалістичних організацій. 1) В кождім краю повинно бути заложене еміграційне бюро і треба заложити міжнародне еміграційне бюро. До них повинні обовязково входити представники професійних організацій. Ціль тих установ: а) Заключування міжнародних умов о переселенню, б) видача потрібних документів і рішень у всіх справах еміграції і імміграції (виїзду і вїзду). 2) Конгрес жадає, щоби строго заборонено приватним корабельним фірмам і агентурам агітувати за виїздом. Для помочи емігрантам у кожній державі повинні повстати державні установи для правних порад і опіки над емігрантами. Обязково в тих установах повинні бути представники професійної організації. Ті установи повинні слідити за надужиттями корабельних фірм, інформувати про умови праці, лікарської опіки та служити опікою над емігрантом. Кожда держава повинна старатися для всіх емігрантів жіночого і мужеського пола о ті самі умови праці, які мають місцеві робітники. Належить покласти край безправному вербуванню робітників на плянтації і до підприємств, де робітник остає без змоги боронитися перед визиском. 3) Конгрес домагається для емігрантів тих самих обезпечень, якими користуються місцеві робітники. Конгрес в за тим, щоби створене міжнародне бюро еміграції виробило загально-обовязуючі міжнародні еміграційні постанови та подбало про поширення законів о забезпеченню робітника від нещасливого випадку, безробіття, слабости, старости, на випадок смерти для вдови і дітей. Все те є лише спроби поладнання тяжкого еміграційного питання з боку самого робітництва. Про труднощі цього питання ми писали вже в попереднім числі. Чи вийде що з тих міжнародних нарад не знати, бо крім робітника мають ще голос у тій справі капіталісти та політики. Як у первісних часах причиною воеи була боротьба о хліб, так тепер можна сказати, йде боротьба о працю. Бо праця дає хліб і життя людям і народам.

В АНГЛІЇ дальше йде боротьба вулгокопів з капіталістами. Гірники не йдуть

до праці і виступають рішучо проти зменшення заробітної плати або підвищення годин праці. В копальнях вугля була праця менше як 8 годин. В палаті лордів, себто в англійському сенаті ухвалено тепер 8-годинний день праці. Це є очевидним визовом робітництва. На засіданню прийшло до бурливих подій, бо члени робітничої партії рішили не допустити до ухвалення закону. Коли королівське письмо зі згодою на такий закон приніс королівський урядник до парламенту, оден робітничий посол поставив внесення, щоби його не впустити. Боротьба з причини ухвалення такого закону ще загостриться.

МІЖ БОЛГАРІЄЮ ТА РУМУНІЄЮ прийшло до поважного спору. Болгарські диверсійні відділи комітаджів, по повідомленням румунської преси перейшли болгарську границю і вбили двох румунських жандармів та їх команданта. Як на ділі представляється справа ще не є відомо. Відомо тільки, що румунські війська вдерлися на 7 до 8 кілометрів в глибину болгарського краю. В боях між Румунами та Болгарами впало 120 болгарських жовнірів. Побоюються, що та подія матиме поважні наслідки.

В **АЛЬБАНІЇ** вибухла революція. Правительственні війська відступили до надморських міст Дураццо та Валони, де думають боронитися перед повстанцями. Італія вже думає при тім дещо скористати. Італійська рада міністрів рішила вислати над береги Альбанії три воєнні кораблі.

В **АМЕРИЦІ**, яка так гарно розписується про потребу мира, зайшла нещаслива подія, яка виявила, що солодкий мід на устах, ще не означає, що справді в Американців є таке гаряче бажання мира. Дня 12. липня вилетів у воздух величезний магазин амуніції Лейкеден Мер в Довер. Шкоди є до 80 мільонів доларів. В великій небезпеці знаходиться другий магазин недалеко від Лейкеден Мер, якого вартість обраховують на 40 мільонів доларів. Деякі часописи доносять, що жертвою страшної експлозії впало 100 вбитих і до 200 осіб ранених. Докладно ніхто не може цього перевірити, бо на віддаль пів милі в окрузі не можна до місця експлозії доступити. Мешканці доколичних міст думали, що це є землетрус і почали тікати та збільшили ще число жертв. Думають, що магазини ще будуть вибухати який тиждень. Причиною катастрофи є удар грому. Також експлодував другий великий магазин у Пікаділлі. Це був третій по величині склад гарматної амуніції у світі. Шкоди обраховують на сотки мільонів доларів. Триста доколичних забудовань є зовсім знищених. На 35 миль в окрузі вилетіли з вікон усі шиби.

В **ПОРТУГАЛІЇ** ще не добре потовклися генерали. Остання військова авантюра, що дуже нагадує собою «військову демонстрацію» в Польщі, ще не покінчилася. Проти побідних генералів Де Косту і Кабекадеса збунтувався недавно заіменованний міністром заграничних справ генерал Кармона, арештував Да Косту і засадив його в тюрму під замітом, що його останні зарядження були шкідливі для краю. Генерал Кармона править дуже просто. Сам зробив себе президентом міністрів і міністром війни

та зложив майже чисто військово-генеральське правительство. Але в краю є ще багато військових частин, які є прихильні Да Костові та будуть намагатися силою здавити Кармону. Таким способом бундючні генерали готові викликати довгу домашню війну в Португалії. Біда, коли генерали мішаються до політики.

НОВИНКИ.

Політичні процеси без кінця!

В **Перемишлі** відбувся в дні 30. червня процес проти 8 молодих людей Українців робітників і учеників гімназії та семинара о державну зраду, обвинувачених за ширення комунізму. Присяжні судді, яким уже віддай за багато таких процесів о зраду — своїм вердиктом звільнили всіх обвинувачених від вини й кари, даючи тим до пізнання, що ширення якогось політичного світогляду чи вірувань немає нічого спільного зі злочином.

В **Ковлі** на Волині покінчився дня 18. червня процес проти 29 молодих Українців, яких обвинувачено о приналежність до КПЗУ та о підготовку до повстання. Акт обвинувачення означає початок повстання на день 1. квітня 1925 р. Там судили фахові судді-урядники. Засуджено на 2 літа тяжкої в'язниці і на заплачення по 80 зол. дванацятьох обвинувачених, на рік тяжкої в'язниці і 40 зол. десятьох обвинувачених, трьох обвинувачених на 1½ року дому поправи і по 40 зол. Решту звільнено від вини і кари.

Новий хрунівський часопис.

На днях появилася перше число москвофільського часопису «Голос Народа». Видавці цієї газети мають за завдання розбивати український рух, як це давніше робили в порозумінні з польською шляхтою. Українське селянство повинно викидати цю газету зі своїх хат так, як викидує її хрунівського побратима «Селянський Прапор».

Кінська неясна справа.

Деякі польські газети подали, що вшехпольський кандидат на президента Польщі і теперішній Познанський воевода оставав через 5 літ під замітом, що неправно забрав пару карих державних коней. Справу вгашено врешті 29. вересня 1923, це є 5 літ після цього, коли стверджено, що якась організація передала ці коні п. Адольфові Бніньському, який був тоді старостою в Лодзі. П. Бніньський є тепер уже воеводою, але що сталося з кінями, цього ніхто не знає. Мабуть здохли.

Маневри як війна.

Коло **Говурска** відбувала 13 польська дивізія свої маневри. Одні часописи подають, що в часі походу наступив оден жовнір на міну, інші газети подають, що на гранат, який остав недалеко дороги. І це було причиною великої катастрофи. Погибло 41 жовнірів і старшин і 45 ранених. Неначе в малій боротьбі в часі бою. Цікаво, що 7 літ після війни, зняряди в чистім полію ще не поржавіли, що не наступили на той гранат ані селяне, ані подорожні, тільки власне військо. Командант дивізії полк. Кволь видав з тої нагоди розказ до ди-

візії, в яким хвалить жовнірів і старшин що хоробро вмпрали. Особливо хвалить сержанта Семкова, що не випустив полкового прапора з рук, аж відобрав йому його з рук також тяжко ранений плутоновний Домагала. Вправи чи війна?

Політичне вбивство в Лодзі.

В **Лодзі** відбувається політичний процес проти 41 молодих людей, яких польська прокуратура обвинувачує о це, що належали до союзу комуністичної молодіжи «Ігла». Найважнішим свідком прокуратурі став бувший комуніст Рафал Вітковскі, який видав усіх своїх товаришів і став на службу поліції. Після розправи в суді дня 6. липня, коли Вітковскі виходив з суду, трьома стрілами зранив Вітковського член організації «Ігла» — сімнацятьлітний Якуб Шилінскі. Шилінскі відповідатиме перед дозовим судом.

Комунікат

Безплатного Бюро Посередництва Праці при т-ві «Союз Селянських Спілок» у Львові, Ринок 10 II.

Безплатне Бюро Посередництва Праці при Т-ві «Союз Селянських Спілок» у Львові, Ринок 10. II., пригадує всім українським установам і підприємствам так приватним як і корпоративним про існування одиного українського Бюро для відшукування праці для українських безробітних.

Зараз можемо вислати крім денних робітників також фахівців: 2-ох столярів, 1-го хлопця на науку столярства, 4-ох торговельних практикантів, 1-го коваля, 2-ох кооператорів, 1-го кравця, 1-го кравецького ученика, 1-го стельмаха, 2-ох приватних урядників, 1-го дозорця, 1-го лісничого, 1-го дяка, 1-ну господиню дому.

Крім вище наведених поручаємо спеціально: Кооператора з укінченою кооп. школою, що може крім праці в кооперативі вести аматорський гурток та евентуально і хор, Гарбар-спеціаліста в виробі хромових скріп, що мігби організувати також гарбарню, Учительку, без посади, що може уділювати лекцій не селі за малим винагородженням.

Зголошення слати на повищу адресу Бюро.

Переписка Адміністрації.

Грабова, Федір Марчук і Грицько М. Пархонюк, висилку часопису здержано, оба остаєт винні по 1 зл. «Землю» вислали. **Хеб-Егер**, Гриць Дмитрів, часопис висилаємо — заграничних чеків адміністрація не має. **Берлін**, А. Крезуб, всіх чисел з цього року адміністрація не має — бракує 4 числа чи слати.

Веселий куток.

ПАНСЬКА ПОМІЧ.

Пані до служниці: Ядзю, я маю сьогодні трохи часу і хочу тобі допомогти в кухні.

Ядзя: Але я прошу пані маю багато роботи і мало часу. Може пані допоможуть тоді, коли буде менше роботи і буду мати більше часу.

КІЛЬКО МАЄ СЕСТЕР?

Пан приїхав в гори і питає малого Івася: Скажи Івасю, кілька ти маєш сестер.

Василько: Прошу пана, він не скаже, бо він уміє рахувати тільки до сім.

В ШКОЛІ ім. СТ. ГРАБСЬКОГО.

Інспектор в гірській школі: Що значи то здане: молоде гонсе ест покрите пухем? Скаже Куриляк.

Куриляк: Не знаю, прошу пана.

Інспектор: А що то ест пух? Гдзє ма гонска пух? На чєм?

Куриляк думає, думає і каже: Не знаю, прошу пана.

Учителька хоче ратувати хлопця і показує йому за плечами пана інспектора руками.

Інспектор: Ну, кто ве?

Інспектор тільки махнув рукою.